Gyászhír

Paraszka János (1960-2016)

2016 november 2-án hosszan tartó, súlyos betegség után elhunyt Paraszka János. A monori egyesület elnökeként hosszú évekig vezette a helyi díszmadártenyésztő egyesületet. Évekig tagja volt az MDOSZ vezetésének. 2014-ben Siroki-díjat kapott díszmadártenyésztői pályafutása elismeréseként. Isten nyugosztalja!

SIROKI ZOLTÁN ALAPÍTVÁNY

IDŐSZAKI KIADVÁNYA

20. SZÁM

2016 OKTÓBER-DECEMBER

IMPRESSZUM

SIROKI ZOLTÁN ALAPÍTVÁNY IDŐSZAKI KIADVÁNYA

MEGJELENIK : negyedévente

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG: az alapítvány elnöke és kuratóriumi tagjai

A kuratórium elnöke: Varga Sándor
A kuratórium tagjai: Küzmös Csaba
Lakó Antal
Vajó Sándor
Virágh Dezső

LEVELEZÉSI CÍM: Varga Sándor Nyírtura, Rózsa u. 10. 4532

EMAIL CÍM: vargasa@freemail.hu

HONLAP: www.sirokialapitvany.hu

halványabb. A fej koronája hiányzik. Ott is fekete. A fiatalok közel négy hétig nem voltak hajlandóak önállóan enni. Már-már ismételten kezdtem félteni őket, mivel a hím megunta a nevelést, nem etetett. A tojón is látszott a türelmetlenség. Egyre többször a földön próbálta megtanítani gyerekeit az eledel felvételével. Az ismert tanítási szertartást gyakorolta. Nem adta csőrbe a rovart, csupán odanyújtotta. Amikor a fióka nyúlt érte, egyszerűen ledobta a földre. Az a fióka, amelyik nem nyúlt utána, éhen maradt. A tojó egyszerűen lenyelte a falatot, és faképnél hagyta a sipákoló gyerekét. Gyakrabban és távolabbról figyeltem a családot, és amikor láttam már a fiataloktól egy-egy alkalommal az eledel felvételét, felkészültem az elválasztásukra. Éppen ideje volt, mivel a szeptemberi hajnali hidegekben a szülő madarak egyre jobban fáztak. A fiatalokon a nyomát sem láttam ennek a borzolt didergésnek. Szeptember utolsó hetében a négy madár külön a telelő helyükre került. A fiatalok szépen ettek. Főleg tücsköt, de már kevés túrós lágyeleséget is lisztkukaccal együtt. A szülők október közepétől elkezdtek vedleni. A fiatalokon a vedlés nyomait sem láttam. Ettől függetlenül még így is bekövetkezett egy hihetetlen esemény. A gyűrűzetlen erősebb madámál szombati napon semmi korábbitól eltérőt nem vettem észre. A szülők vedlettek, a fiatal madár az elválasztási formáját mutatta. Vasárnap kevesebb időm volt rájuk, így etetést követően nem figyelgettem a fejét. Hétfőn döbbenten láttam, hogy a fejen ott volt a korona! Semmi vedlés, semmi toll a kalitban és virít a korona! Egyetlen magyarázatom, hogy a fekete fejtollaik takarásában fejlődhetett ki, majd a feketét letolta a szép fehér. Ezt a jelenséget a kenderikéknél ismertem. Itt a hímen a nászruhás piros szín jelenik meg így a mellen, a barna fedés lekopásával. A másik fiatalt ezt követően jobban figyeltem. Nála ez a folyamat egy hétig tartott, de a vedlésnek itt sem volt semmi nyoma.

A borneói őslakossal egy kicsit így ismerkedtem meg. A madár tulajdonosa egyfajta csodának nevezte a két fiatal felnevelését. Egy biztos, én sem találkoztam tenyésztői beszámolóval, semmilyen hírközlő forrásból, egyetlen kontinensről sem, de azért lehet, hogy másoknak is sikerülhetett. Egy bizonyos, Magyarországon még senki nem tartott ilyen madarat, így itt e járatlan útra én léptem először. Csodáról én azért nem beszélnék. Azt mondom, szerencsém volt. A természet törvénye segített, így reményt keltő ismeretekhez jutottam. Kis szerencsével 2017.-ben tovább léphetünk a tenyésztés irányába. Ebben részt vehetnek sámáim, a hibrid, a két fiatal és a két szülő egyaránt. Ez viszont már csupán a következő év története lehet.

Lakó Antal

etetést is. Döbbenetemre a negyedik nap reggelén a fiókát a földön találtam kihűlve. A valódi sámák évente három-négy fészekaljat képesek felnevelni, így reméltem, hogy a fehérfejű pár is hamarosan újra kotlani fog. Párzást ez úttal sem láttam, de a hím és a tojó is gyakran eltünt az odúban. Az odú két felnőtt madárnak nem túl tágas, így nem hiszem, bár nem kizárt, hogy ott is párosodhattak. 2016. július 30.-án a fészekben 3 tojást találtam. A tojás barnás-zöldes színű alaktalan foltokkal. Méretre kb. másfélszerese a sámáknál általam ismert tojások méretének. A tojó kotlott, de a hímet is láttam benézegetni, ritkán bejárni az odúba. Talán etette is párját, vagy csupán felügyelte azt, hogy minden rendben legyen. 2016.augusztus 15.-én kikelt mind a három fióka. A szülők folyamatosan etettek. A tojó etetést követően azonnal visszaült a fiókákra. A hím ilyenkor is hordta a sáskákat, tücsköket. Lágyeléséghez, lisztkukachoz hozzá sem nyúltak. A tücsköket, sáskákat élve kapták. A gyors szétugrálást avval igyekeztem lassítani, hogy az élő eleséget a röpdén belül elhelyezett húsos ládába adagoltam naponta 4-5, vagy több alkalommal. Én is elmondhatom, hogy „gyesen” voltam a madarakkal. Az etetési szünetben irány a rét. A fűhálózás vegyes rovar eredménye a madaraknak is nélkülözhetetlennek bizonyult, nekem pedig mérsékelte a kiadásaimat. A madarak naponta így is elfogyasztottak 200-300 apró tücsköt. A saját telep mellett hetente rendeltem a kereskedelemből folyamatosan 1000-1500 db-ot. Ez 4-5 héten keresztül nem elhanyagolható anyagi terhet jelentett. A család jó étvágyának bizonyult. A sámáknál ismert takarmány mennyiségének közel kétszeresét fogyasztották. A fiókákat augusztus 20.-án gyűrűzésre leellenőriztem. Előtte nem nézegettem, csupán a szülők etetését figyeltem. A családom ismerte az eseményeket, de mindenki másnak hírzárlatot tartottam. A tulajdonost sem értesítettem a gyűrűzés előtt. A három fiókából kettőt meggyűrűztem 3.8 mm-es gyűrűvel, egyet már nem tudtam. Nem tudtam, mert már a lába vastagabb volt testvéreiétől. Ő vagy előbb kikelt, vagy hím lesz, ezért nem eröltettem a dolgot. A tulajdonos értesítését követően a fészket naponta ellenőriztem. A szülők nem örültek annak, hogy rövid időre én is a röpdéjük lakója lettem, de a veszekedésükön kívül gondot az ellenőrzés nem jelentett. Kijövetelem után bőséges tücsök beszórás következett, így azonnal elfelejtettek mindent és etetésbe kezdtek. A rovarokat minden esetben szétverték, majd csőrükben 4-5 ilyen adaggal az odúhoz szálltak. Kezdetben belül etettek, majd később csupán kívülről nyújtották be a tücsök fasírtokat. A székletet a teljes kirepülésig kihordták fiaik alól. Tíz napos korukra szépen kezdtek tollasodni, de valami miatt az egyik fióka lemaradt testvéreitől. Nem látszott betegnek. Arra gondoltam, hogy gyámoltalanabb testvéreitől, így kevesebb táplálékhoz jut. Kivettem és a lakásban elhelyezve kézzel etettem. Jól evett. Minden előzetes, betegségre utaló jel ellenére a negyedik nap reggelére elpusztult. A pusztulására nem találtam magyarázatot. Testvérei szépen fejlődtek. Augusztus 30.-án az egyik, majd a következő napon a másik fióka is elhagyta a fészket. Számomra újabb izgalom, hogy vajon a szülők, hogyan viselkednek velük. Szerencsére a fiatalok már a kirepülés napján jó erőlétüknek köszönhetően azonnal felgallyaztak az ágakra. Ennek köszönhetően a szüleik nem a talajon, hanem magasan etethették őket. A sámáknál azt tapasztaltam, hogy a földlön lévő gyengébbeket nem etették. A madarak fürdő és ivóvizét a kirepülés előtt sekélyre, 1-2 cm mélységűre öntöttem. Erre azért hívom fel a figyelmet, mivel ennek elfelejtése miatt, a korábbi időkben komoly tanulópénzt fizettem. Néhány fióka egyszerűen beleesett, majd belefulladt a mély ivóedény vizében. A kirepült fiatalokon a fekete szín a szülőkhöz hasonló testtájakon, hasonlóan jelentkezett. A has vörös színe

Tisztelt Madárbarát

Egy újabb év vége felé közeledünk, kiadványunk 20. száma alapján könnyen kiszámolhatjuk, hogy a lap ötödik évének utolsó számát olvashatja a kedves olvasó.

Ez év október 2-án, Gyula, Bácsalmás, Jászberény után immár 3. alkalommal kerül Karcagon átadásra a Siroki-díj. Az ok, pedig, hogy a kuratórium ismét a karcagi helyszínt választotta az ünnepélyes díjátadó helyszínéül, nem más, mint hogy az egyik legszínvonalasabb, leginkább szakmaibb rendezvény hazánkban, mely méltó hátteret ad a díj átadásához.

„Minden hobbira születni kell”-mondta Zoli bácsi egy 1981-es interjúban. „A hobbi egy olyan jelentéktelen dolog, amit annyira komolyan veszünk, mintha a világ sorsa függne tőle.” Ez a mondat egy régebbi galambász újságban volt olvasható. Az életútja alapján Siroki Zoltán is hasonlóan gondolhatta, hiszen a díszmadarak tenyésztését, mint hobbit a legmagasabb szinten üzte. Tenyésztett, oktatott, kiállított, szakirodalmat fordított és írt, népszerűsített, szervezetek létrehozását és irányítását segítette.

A Siroki család a Díszmadarak a lakásban című könyv második kiadásának szerzői jogdíjából hozta létre az Alapítványt. A díjjal járó vándorserleg tulajdonosa 1993 óta minden esetben egy köztiszteletben álló, több évtizedes tenyésztői múlttal rendelkező, a hazai díszmadártenyésztés hírnevének öregbítésén, a szervezeti élet vonzóbbá tételén dolgozó madarász volt.

A 2016-ban, a jelölő szervezetek ajánlása szerint, a kuratórium egybehangzó véleménye alapján, ismét egy szakmai körökben jól ismert, több évtizedes tenyésztői múlttal rendelkező madarászra esett a választás.

Mint minden hobbi az ember életében, leginkább gyermekkorban vésődik be. Rokoni kapcsolat révén, általános iskolásként a nyári szünetet a Fővárosi állatkert madárosztályán töltötte, így a madarak iránti vonzalom hamar kialakult nála. A hatvanas évek végén már zebrapintyeket gondozott és tenyésztett. 1970-ben, az első fizetéséből kanárikat, rizspintyeket és sirálykapintyeket vásárolt.

Kereste a kapcsolatot a szervezett madarász társadalommal, az újpesti és a kispesti madárpiacok után a magyar díszmadártenyésztők országos szervezetének gyöngyösi csoportjában jutott hasznos információkhoz a madarakról. 1990-ben a gyöngyösi csoport titkára lett. 1992-től az import madarak révén mind komolyabb tenyészet kialakításába kezdett.

Pályájának alakulását szintén befolyásolta hobbija: részese volt a jászberényi állatkert madárosztályának létrehozásában. Itt már kutatói feladatokban is részt vett a Mátra Múzeummal közös munkában, mely múzeum a mai napig is a munkahelye.

2000-ben megszervezte a helyi díszmadártenyésztő egyesület létrehozását, ahol titkárnak választották meg. 2005-ben a Magyar Díszmadártenyésztők Országos Szövetségében bizottsági tagként az európai fajok tartásának engedélyezéséért dolgozott, ami sajnos már akkor is jelentős szélmalomharcnak tűnt. Nagy szerepe volt a Szövetség Hírlevelének létrehozásában, amiben számos publikációja jelent meg, akárcsak a Díszmadár, vagy Kalit magazinok hasábjain, illetve Alapítványunk füzetecskéiben két alkalommal is beszámolt az általa hazánkban először tenyésztett ritka fajok tenyészeredményeiről.

2006-ban titkára lett a Magyar Madarászok Természet és Állatvédelmi Egyesületének. Évtizedek óta kedvencei a valódi pintyfélék, kiváló tenyészeredményekkel büszkélkedhet e fajok tenyésztése tekintetében. Vallja, hogy a tapasztaltabb madarászoktól nem szégyen kérdezni, az évtizedek alatt saját tapasztalatai mellett madarásztársaitól szerezte a legtöbb információt, mely sikereit később megalapozta.

Sok éves tenyésztői, illetve ismeretterjesztő munkájáért, a hazai regionális és országos szervezeti, egyesületi életben végzett tevékenységének, valamint a különösen nehezen tenyészthető, egzotikus madárfajok szélesebb szakmai körben történt elterjesztésének elismeréseként 2016-ban a Siroki-díjat kapja: Kerek László

Gratulálunk neki!

A fészek rendhagyó módon a betett ágak között szabadon készült. A sáma a természetben és a tenyészetekben leginkább odúban költ. Két hét elteltével nagyon hajtott a kíváncsiság, és megnéztem a fészek tartalmát. Nagy örömömre a négy tojásból kikelt 3 fióka. Azonnal rohantam a rétre fűhálózni. Fogdostam a sáskákat, rendeltem az apró tücsköket. Minden igyekezetem ellenére a szülők kezdők voltak, így alig etettek. Mivel 4-5 napos kor előtti fióka kézi nevelése számomra minden esetben kudarccal járt, így nem vállaltam. Reméltem, hogy győz a fajfenntartás ösztöne. Sajnos a feketerigó méretű fészekben a harmadik napon már csupán egy csör tátogott. A madár minden bizonnyal kapott a tücskökből, mert még élt! Ettől kezdve besegítettem a szülőknek. Naponta három alkalommal bementem, és kézzel megetettem 4-5 szem sáskával, tücsökkel a fiókát. A madár szépen fejlődött, a tojó egyre jobban etetett. A fiatalt időben meggyűrűztem 3,8 mm-es gyűrűvel. Szépen felnőtt. Alakra, formára a két szülő jegyeit viselte. A fejen nem volt sapka. A vedlést követően, egy glóriaszerű fehér csík azonban megjelent. A madaraknál a következő fészekalj terméketlennek bizonyult. A fiatal teleltetésig a szüleivel maradt, nem bántották!

2015-16 telén megérkezett a két párnak szánt tojó, amik valóban azoknak mutatkoztak. Úgy döntöttem, hogy a fiatalabb tojót a hibrid apjával, az öregebb tojót a még pár nélkül tartott felépült hímmel teszem párba. Az összeszokatás nem okozott gondot. A madaraknál a sámáknál ismert agresszív magatartásnak a nyomát sem láttam. A reményt keltő kezdés sajnos hamarosan rémálommá vált. A röpdében észrevettem, hogy a fiatalabb tojó napról-napra egyre jobban tátog. Nehezen vette a levegőt. Nála is a korábban ismert betegségre gyanakodtam. Kifogtam, majd megvizsgálását követően elkülönítettem. Sajnos a betegségére hatásos gyógymódot nem találtam. Két héten belül elpusztult. Evvel a baj még nem ért véget. A hímen is jelentkeztek a tünetek. Minden bizonnyal a tojó fertőzte meg. Rajta sem tudtam segíteni. Feltételeztem, hogy valamilyen hazájában szerzett trópusi betegséget hordozhatott. Felnyitva a madarat, a tüdőben rengeteg apró fonálszerű férget találtam. Mind ezt azért írom le, hogy a kudarc a siker velejárója, és egyúttal figyelmeztet a befogott madarak emberre, állatra, veszélyes betegségekre. Bevallom kétségbe estem. Féltem, hogy a fertőzés átterjed a többi madárra, esetleg másra is. Az elpusztult pár röpdéjét alaposan kitakarítottam, kifertőtlenítettem. 2016.-ban ez a röpde üresen maradt. Szerencsére a betegség a szomszédos röpde madarainál nem jelentkezett, így megnyugodtam. A lehangoló előjelek ellenére, bíztam a másik párban. Röpdéjük 2m magas, 1m széles, 2.5m hosszú. Alja rágcsálók ellen lebetonozott, amit 4-5 cm vastag kerti földdel borítottam. Erre száraz avar és vastagon beszórt vegyes széna került. A belső teret faágakkal, tujákkal, bambusz leveles ágakkal dekoráltam. Evvel a madár élőterét igyekeztem otthonosabbá, biztonságossá, kissé rejtetté tenni. A röpde teteje vastag drótüveggel fedett. A rács elöl 1x1cm lyukbőségű. A röpde oldalai részben zártak, hátsó fala téglából teljesen zárt. A madaraknak felajánlott fészek a sámáimnál bevált nagyméretű zárt hullámos odú. A júniusban kitett madaraknál 2016. július 4.-ei ellenőrzésem során az odúban két tojást találtam. Párzást nem láttam, és a kotlás kezdetét sem ismertem. Július 19.-én ellenőrzésem során a fészekben 1 kikelt fióka tátogott. Elöntött a remény melegsége, talán sikerül. A szülőket naponta 4-5 alkalommal etettem sáskákkal, tücskökkel az egész nap előttük lévő lisztkukac mellett. A fészket többször gond nélkül ellenőrizhettem. A fióka élt, a másik tojás nem kelt ki. A harmadik napot követően, biztos, ami biztos alapon megterveztem a kézi

Ez hasonló a sámáknál többé- kevésbé ismert rajzolathoz. A sámák alsó fehér farok tollaik egyedenként és alfajonként is különbözőek. Egyfajta ujjlenyomat. Eltérően viszont, a stricklandii farka sokkal rövidebb, nem szarkaszerű. Testmérete így rigószerűbb. A madár teste, élénksége, összhangban van. Szemmel láthatóan megjelenése harmóniát sugároz. Mégis, talán legszebb a huncut szemével a feje. A fekete fejen rikít a homlok közepétől a tarkóig húzódó 1-1.5 cm széles hófehér sapka. Ez a sapka valóban megkoronázza a madarat. Élőhelye az indonéz szigetvilág részeként ismert Borneó sűrű erdősége. Indonéziában az őslakosok e rejtett életű madarat a tiltások ellenére befogják, madárpiacokon értékesítik. Engedéllyel néhány egyed eljutott a nyugat európai igényesebb madárgyűjtőkhöz, amiből az általam említett madárbarát hozott hozzám négy egyedet. Nagy megtiszteltetésnek tartottam, hogy feltételezte rólam, hogy ha másnak nem, nekem sikerülhet életben tartásukon túl, a szaporításuk is. Az igazság az, hogy az új ismerete mindig is ösztönözött, de a nagy felelősség riasztott. Ebből a madárból Európában sem lehet több egy-két tucatnál, az utánpótlás pedig kétséges. Nos, 2015.-ben győzött bennem a kíváncsiság, és vállaltam a kísérletet. Madarásztársam 2014-2015 telén hozott hozzám először párnak hitt 2 példány fehérkoronás rigót. A madarakat teleltetésként 100X60x50 cm-es elöl nyitott, belső világítással ellátott zárt kalitba helyeztem el. Természetesen egyedenként külön, ismerve a rovarevők összeférhetetlenségét. A belső világítás különösen jó ötletnek bizonyult, mivel a minden bizonnyal befogott madaraknak helyi melegítőként is szolgálhatott. A hely rendben, de mit esznek? Különféle lágyeleséggel próbálkoztam, lisztkukaccal körítve. A madarak a lágyeleséghez hozzá sem nyúltak, a lisztkukac nagy részét is az ivóvízbe dobálták. Szerencsémre a tücsöktenyészetem még működött, így evvel etettem. Néhány nap alatt a készlet elfogyott, így jöhetett a kereskedelemből a rendelés. Ez nem olcsó mulatság, pedig a fekete leves ez után következett. A két madár hímnek bizonyult. Ez is gond, ha valaki tenyészteni szeretne, de egy hét elteltével az egyik madáron betegségre utaló jeleket fedeztem fel. Enni nehezen tudott, de a széklete rendben volt. A madarat kifogtam, hogy jobban megvizsgáljam. A kanáriknál, gouldoknál ismert torokatkára gyanakodtam. Döbbenetemre nem ez volt a baj. A galambászoknál ismert, torkon lévő sárga gomb betegség eléggé csúnya felrakódását fedeztem fel. Azonnal elkezdtem a kezelést, a madár felépült. Szerencsémre, hiszen 2016. évben vele sikerült a fiókák felnevelése. No, de ne szaladjunk ennyire előre. A két hím szépen kitelelt. Sőt, már rendesen mindent megettek, amit sámáim is kaptak.

A sámáimat általában május végén kezdem a külső röpdékbe kitenni. Először a tojókat, majd egy-másfél hét elteltével a hímeket. A bevált pároknál nincs szükség külön összeszoktatásra. Elég, ha a tojó magabiztosan berepülte a helyét. A jól felkészített sáma bírja a hirtelen lehűléseket, májusi fagyokat, sőt a nyári időjárási frontbetöréseket is. Tanácstalan voltam, vajon a télen lámpa alatt is fázó fehérfejűvel mit tegyek? Június közepéig nem kockáztattam. A télen beteg madár egyedül maradt, míg a másik hím, kikerült egy kétéves valódi sáma tojó mellé. Gondoltam, ha a fehérkoronás, vagy fehérfejű is sáma alfaj, akkor talán lesz valami utód. A fiatal tojómat erősen féltettem a tőle kétszer nagyobb hímtől, de szerencsére a várt agresszív magatartása elmaradt. A kihelyezést követő harmadik napon, etetéskor a tojó jellegzetes párzási mozdulatokat mutatott. A szemem előtt, az etetőn megtörtént a közösülés. A madarak jól megfértek egymással, a tojó elkotlott.

VÁLOGATÁS SIROKI ZOLTÁN ISMERETTERJESZTŐ ÍRÁSAIBÓL
20. RÉSZ

A külföldi szobamadarakról

Ha valaki Budapesten ügyes-bajos dolgait végezve, elvetődik az Irányi-utcába és ott az állatkereskedő kirakata előtt kíváncsian megáll, sok külföldi tarka madarat lát tágas kalitokban. Kicsinységük és pompás színezetük megragadja a szemlélő figyelmét, akinek eszébe jut, hogy ilyeneket már az állatkertben is látott. Néhányan talán be is mennek az üzletbe és megkérdezik, mi az apróságok neve, ára, hogyan kell őket táplálni, kényesek-e? Mielőtt azonban venne belőlük, szászzor is meggondolja a dolgot. A külföldi madarak tőlünk távol eső, tengerentúli országokból származnak, valószínűleg kényesek, tartásuk körülményes és a rendes életmódjukból teljesen kiforgatott és a megváltozott éghajlati viszonyok közé került madarak talán csak ideig-óráig tengődnek a fogságban, s végül a leggondosabb ápolás ellenére is hamar elpusztulnak. Ami pedig sikeres tenyésztésüket illeti, arról talán jobb nem is beszélni. Sokkal érdemesebb volna eszerint hazai madarakkal foglalkozni, ezeknek talán a tenyésztése is inkább eredményes. Ezek azok a kételyek és aggodalmak, amelyek felmerülhetnek abban, aki külföldi madarakkal még nem foglalkozott és nem állíthatom, hogy teljesen alaptalanok, de távolról sem olyan nagyok, mint amilyeneknek első pillanatban látszanak. Elvégre csalódásra és veszteségre mindenkinek el kell készülnie, aki élőlényekkel akar foglalkozni, akár madárkedvelő, akvarista vagy kaktuszgyűjtő. A kockázatot kiküszöbölni nem lehet. Bármilyen különösen hangozzék is, a külföldi madaraknak sok olyan jó tulajdonságuk van, amely előnyt biztosít nekik a belföldiekkel szemben.

Hazai madaraink közül főleg a pintyfélék azok, amelyek a fogságban-tartásra legalkalmasabbak. Azonban aránylag kevés a faj és meglehetős nagy helyen is csak keveset lehet együtt tartani. Összeférhetetlenek és civódó természetűek, különösen ha költeni kezdenek. Minden madárkedvelő jól tudja, hogy két pár pirókot, amikor költenek, egy helyiségben együtt tartani nem lehet, a hímek ádáz dühhel veszekednek s az erősebb feltétlenül megöli a gyengébbet. A meggyvágó és a keresztcsőrű hatalmas, erős csőrével veszélyezteti a társaságot. Az északi madarak a mi nyarunkat is nehezen viselik el. Fokozottan összeférhetetlenek rovarevőink. Ezek nemcsak saját fajtájukkal nem férnek meg, hanem a rokon fajokkal sem. Sok kellemetlenséget okoznak hazai madaraink, különösen a rovarevők, tavasszal és ősszel, vonulás idején, éjjeli tombolásukkal. Frissen fogott fülemülét vagy barátkaposzátát nem tanácsos olyan kalitban elhelyezni, amelynek vashuzalos a teteje, mert véresre verik a fejüket. Nem akarom azonban állítani, hogy a külföldieknél ilyen bajok nincsenek, hogy azok talán nem veszekedősek és a vonulás idején nem okoznak kellemetlenségeket. Sőt ellenkezőleg, akadnak azok között is bőven összeférhetetlen, gyilkostermészetű fajok. Ilyenek például az amerikai pápapinty, az indigópinty, különösen a kis kubapinty. De a fajok nagy száma módot nyújt arra, hogy az ember kiválaszthassa a legalkalmasabbakat.

Tagadhatatlan, hogy egy részük kényes, főleg az újonnan behozottak, amin nem is lehet csodálkozni. A hosszú tengeri utazás, a megváltozott éghajlat, a nem megfelelő táplálás befolyással van egyes fajok érzékeny természetére. Például a pillangópinty- és amarant-szállítmányoknak sokszor a kétharmad része is elpusztul. Ellenben ugyanezekből a fajokból a már megszokottak vagy itt tenyésztettek éppen olyan szívósak, mint a tigrispinty vagy a korallcsőrű-pinty, úgyhogy Németországban végzett kísérletek szerint a forróégövi madarak nagy része jobban bírja a hideget, mint hazai madaraink a forróégövi éghajlatot. Pracht Düsseldorfban külföldi madarait a szabadban teleltette át. Kísérleteinek eredményét a »Gefiederte Welt« 1915-i évfolyamának első számában ismertette; szerinte a díszpintyek jelentékeny része - például a szalagpinty, tigrispinty, japáni-sirályka, szövő madarak — széltől védett helyen 12 C°-ot is minden baj nélkül elbírtak.

Nagy előny az, hogy a behozott fajoknak a madárkedvelők által leginkább tartott és legnagyobb csoportja, a díszpintyek — Astrildok, Amandinák — a legkisebb madarak. Ennélfogva lehetséges aránylag kis helyen nagy társaságot és sok fajt együtt tartani, ami figyelemreméltó körülmény, ha meggondoljuk, hogy a legtöbb madárgondozónál a madárkedvelés gyűjtőszenvedéllyel párosul; ezért iparkodik mennél több fajt beszerezni és hajlandó gyakran tekintélyes összegeket áldozni egy-egy ritkább példány beszerzéséért. Van azután az eddig felsoroltakon kívül más ok is, amely miatt, különösen Németországban, olyan sokan foglalkoznak külföldi madarakkal. Az emberek nem mindig veszik észre azt, ami körülöttük van; a könnyen elérhető dolgok nem érdeklik. Képzeletüket rendszerint az izgatja, ami tőlük távol van és nehezen elérhető, így a természetkedvelőkre a tengerentúli országok gazdag állat- és növényvilága mindig nagy hatással volt és nagy vonzóerővel bírt. A legtöbb természetrajongó álma és vágyainak netovábbja, hogy Afrikának, Indiának vagy Amerikának színekben pompázó vadregényes tájait egyszer megláthassa. Persze csak nagyon kevesen jutnak abba a helyzetbe, hogy vágyaikat valóra váltsák. Ezért környezetükben délszaki növényeket és tengerentúli állatokat tartanak. Sok természetbarát madárkedvelő, akvarista és kaktuszgyűjtő egy személyben. Azt hiszem, nem tévedek, ha ebben keresem a külföldi madarak iránt érzett különös előszeretet legfőbb okát.

A Természet 1934. január

Folytatjuk...

TENYÉSZTŐI BESZÁMOLÓK A HAZÁNKBAN TENYÉSZTETT RITKA MADÁRFAJOK TENYÉSZEREDMÉNYEIRŐL

22. RÉSZ

Találkozásom egy borneói őslakossal!

A fehérkoronás rigó (Copsychus stricklandii) első hazai tenyésztése

Talán meglepő a cím, de ezt találtam a legkifejezőbbnek a tapasztalatom megírásához, hiszen az elmúlt évtől, egy Európában is nagy ritkaságnak számító, Borneóról származó, gyönyörű madarat ismertem meg. Tapasztalatom egyedi sikerről szól, amit nagyon szeretném még az elkövetkező években ismételten megtapasztalni.

Természetes lehet ismerőseimnek, hogy az énekes rovarevő madarak szerelmese vagyok az óta, amióta Schmidt Egon, általam nagyon tisztelt és közismert író-madarász, beoltott a sámarigó szeretetével. A sámarigót évek hosszú során kiismertem, több-kevesebb sikerrel tenyésztem. Egy rendkívüli szép és csodás énekű madár. Ezért a magányos énekes tartását minden madárbarátnak a figyelmébe ajánlom! Nem tagadhatom, hogy a tenyésztése közel sem egyszerű. A sűrű erdők magányos madarának a párválasztása is nagy türelmet, körültekintést követel tartójától. A madár magánya erős territórium védelemmel társul, így ez sok esetben a kisebb tojó halálát jelentheti. Nem véletlen, hogy tenyésztésükkel hazánkban egyedül maradtam. Talán szerény sikereimnek köszönhetően, egy fiatal, nagy madárrajongó is tudomást szerzett megszállottságomról. Úgy döntött, hogy átadja tenyésztési kísérletként, féltett és igen értékes madarait. Így került hozzám 2015. évtől először két hím, majd később két tojó borneói fehérkoronás rigó.

A madár a verébalakúak rendjébe, a légykapófélék családjába tartozik. Egyesek a sámarigó alfajának, míg mások külön fajnak tekintik. Megismerésem alapján én is hajlok az utóbbi felé. Mind ezt arra alapozom, hogy igen feltűnő a sámától eltérő megjelenése és viselkedése. Szerintem a Dajal rigóhoz hasonlóan önálló, de közeli rokon faj. A sáma latin neve Copsychus malabaricus. Ehhez tartozik csatolva az alfajok külön megnevezése. Ma már 19-20 ilyen, latin névvel is külön megjelölt sáma ismert. A dajal rigó latin neve Copsychus sularis. Ehhez csatolják az alfajok neveit. Itt is ismert 8 külön alfaj, vagy változat. Talán nekem érdekes, de a legtöbb madarász egyiküket sem ismeri, így itt felsorolásukat értelmetlennek gondolom. Érdekesség, hogy a különböző területeken, szigeteken élő alfajok nagyon jól megkülönböztethetőek. A fehérkoronás vagy fehérsapkás rigó a „stricklandii" mindegyiktől eltérő. Sem méretben, sem színben nem hasonlít egyik sámához, vagy dajalhoz sem. Mérete 19-23cm. A nemek hasonlóak. Megkülönböztetése jó szemmel, több hónap tartást követően, elképzelhető. Ebben segíthet az ének. Szép énekük nem olyan hosszú, mint a sámáké, de dallamos és hangos. Tojókat nem láttam énekelni. A madarak csőre, szeme, háta, arca, melle, fekete. Ez a nagyon szép csillogó fekete szín érvényesül a szárnyakon és a felső farok fedőtollakon is. A madár hasa élénk őz vörös. A farok töve felül fehér. Szintén található több hosszú fehér toll a farok alsó oldalán is.